

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Martina Lachmanna a soudců Mgr. Michaely Macurové a Mgr. Jana Ferfeckého ve věci

žalobkyně: **D. P.**
bytem X
zastoupená Mgr. Lukášem Hojdnem
advokátem se sídlem Francouzská 299/98, 101 00 Praha 10

proti
žalovanému: **Ministerstvo zdravotnictví**
sídlem Palackého náměstí 375/4, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí ministra zdravotnictví ze dne 29. 1. 2024, č. j. MZDR 34845/2023-2/PRO

takto:

- I. Rozhodnutí ministra zdravotnictví ze dne 29. 1. 2024, č. j. MZDR 34845/2023-2/PRO se **zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 12 342 Kč, a to jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobkyně, Mgr. Lukáše Hojdna, advokáta.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Dne 22. 6. 2023 požádala žalobkyně o poskytnutí jednorázové peněžní částky podle zákona č. 297/2021 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky osobám sterilizovaným v rozporu s právem a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „**zákon č. 297/2021 Sb.**“). Ministerstvo zdravotnictví (dále též „**správní orgán I. stupně**“) její žádost dne 23. 11. 2023 rozhodnutím č. j. MZDR 19025/2023-10/PRO zamítlo. Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně rozklad, který ministr zdravotnictví (dále též „**žalovaný**“) zamítl v záhlaví uvedeným rozhodnutím a rozhodnutí správního orgánu I. stupně potvrdil.
2. Žalovaný reagoval na rozkladové námitky, které neshledal důvodnými a uvedl, že v řízení nebylo prokázáno, že by žalobkyně byla obětí protiprávní sterilizace. Žalobkyně byla informována o zdravotním výkonu sterilizace a poučena o jeho nezvratnosti.
3. Proti rozhodnutí žalovaného brojí žalobkyně žalobou.

II. Žaloba

4. V podané žalobě žalobkyně uvádí, že dne 1. 9. 2010 jí byl v O. nemocnici proveden lékařský zákrok spočívající ve sterilizaci. O tento lékařský zákrok však žalobkyně nežádala a nikdy k němu neudělila souhlas. Zákrok jí byl proveden bez jejího vědomí. O skutečnosti, že žalobkyně už nikdy nebude moci mít další děti, se dozvěděla až po samotném zákroku.
5. Žalobkyně dne 31. 8. 2010 podstoupila lékařskou prohlídku u svého gynekologa, který jí doporučil, aby se podrobila podrobnějšímu vyšetření s hospitalizací za účelem vyloučení mimoděložního těhotenství. S uvedeným postupem žalobkyně souhlasila a týž den se dostavila do O. nemocnice. Po zjištění, že se nejedná o mimoděložní těhotenství, požádala žalobkyně o provedení umělého přerušení těhotenství, za což také uhradila poplatek.
6. Dne 1. 9. 2010 byl ovšem v daném zdravotnickém zařízení kromě požadovaného umělého přerušení těhotenství žalobkyni proveden i zákrok spočívající ve sterilizaci. Krátce před zákrokem byla žalobkyni předložena k podpisu předvyplněná žádost o sterilizaci. Žalobkyně považovala tuto žádost za žádost o umělé přerušení těhotenství (miniinterupci), kterou chtěla podstoupit. O skutečnosti, že se žalobkyně chtěla podrobit pouze zákroku miniinterupce, svědčí i to, že po provedení zákroku podepsala nesouhlas s další hospitalizací (negativní revers), neboť po zákroku spočívající v miniinterupci se další hospitalizace až na výjimky nevyžaduje.
7. Žalobkyně namítá, že byť je součástí její zdravotnické dokumentace žádost o sterilizaci, nelze zde vyjádřený souhlas považovat za vůli svobodnou, vážnou a prostou omylu. Žalobkyně se domnívala, že termíny miniinterupce a sterilizace mají stejný význam. Dokument podepsala, neboť chtěla podstoupit umělé přerušení těhotenství. K tomuto omylu žalobkyně došlo i proto, že příslušný personál jí nic nevysvětlil, a ani ji z omylu nevyvedl. Dokumentům, které byla nucena podepsat, vůbec nerozuměla. Pokud by žalobkyně věděla, že termín sterilizace neznamena umělé přerušení těhotenství a že tento zákrok je nevratný, nikdy by žádost o provedení sterilizace nepodepsala.
8. O povaze, následcích a rizicích sterilizace nebyla žalobkyně řádně poučena. Tuto skutečnost dokládá fakt, že v celé zdravotnické dokumentaci žalobkyně absenteje jakékoli řádné poučení o zákroku sterilizace. Ani v žádosti o provedení sterilizace není žádná zmínka o povaze, charakteru a následcích zákroku. Náležitě poučení je přitom nezbytnou podmínkou provedení zákroku sterilizace. Ačkoliv je součástí zdravotní dokumentace dokument nazvaný Informovaný souhlas pacienta s poskytnutím zdravotní péče, nelze jej považovat za

dostačující, tak jak vyžadují právní předpisy. Žalobkyně rovněž upozorňuje na to, že jde o dokument poučující pacienta o podání anestezie, a nikoliv o zákroku sterilizace.

9. Žalobkyně se vzhledem k uvedeným skutečnostem ohrazuje proti tvrzení žalovaného, že nedoložila to, že k podpisu dokumentů byla nucena a že jednala pod silným psychickým vypětím, a to i s ohledem na nedostatečný časový prostor. Žalobkyně doložila svá tvrzení všemi dostupnými prostředky, které po ní lze spravedlivě požadovat.
10. Žalovaný tak dle žalobkyně nesprávně zjistil a posoudil skutkový stav, neboť ve svém rozhodnutí jednoduše přijal tvrzení správního orgánu I. stupně bez toho, aby celou záležitost kriticky a racionálně zhodnotil.
11. Žalobkyně proto navrhuje zrušení rozhodnutí ministra zdravotnictví.

III. Vyjádření žalovaného

12. Žalovaný nesouhlasí s tvrzením žalobkyně o uvedení v omyl a o domněnce stejného významu pojmů miniinterupce a sterilizace. Součástí spisové dokumentace je informovaný souhlas pacienta, vlastnoručně podepsaný žalobkyní, v němž je uveden operační výkon: „laparoskopie – podvaz obou vejcovodů, poučena o nezvratnosti zákroku“. Gynekologická anamnéza žalobkyně obsahuje záznam o předchozím umělém přerušení těhotenství, tudíž si musela být vědoma toho, že důsledky obou výkonů jsou odlišné a toliko sterilizace je výkon trvalý a znemožňující otěhotnění.
13. K tvrzení žalobkyně, že nebyla dostatečně poučena, uvádí žalovaný, že informovaný souhlas je výsledkem ústní rozpravy mezi pacientem a ošetřujícím lékařem. Jedině při ústním projednání situace se může ošetřující lékař přesvědčit, že pacient zákroku, jeho rizikům a alternativám porozuměl. Ve zdravotnické dokumentaci se pak samozřejmě nenachází zápis z tohoto rozhovoru.
14. Ze zdravotnické dokumentace vyplývá, že sterilizace byla provedena na základě žádosti po projednání sterilizační komisí. Sepsání žádosti na předtištěném formuláři samo o sobě nezpůsobuje nezákonnost provedené sterilizace, neboť zákon, resp. směrnice vyžaduje toliko písemnou formu, nikoliv vlastnoruční sepsání žádosti. Žalobkyně byla odeslána k hospitalizaci na základě indikace lékařem, bylo jí provedeno vstupní vyšetření, kde byla o svém zdravotním stavu poučena, měla tudíž dostatek času pro rozhodování. Žalobkyně neprokázala, že došlo k nátlaku a že byla ve stavu psychického vypětí. Hospitalizace s sebou zpravidla nese určitou míru stresu, zvláště má-li dojít k nějakému zákroku. Při této argumentaci lze zpochybnit jakýkoliv souhlas vyslovený s poskytovanou zdravotní péčí, což si v právním státě založeném na autonomii jedince, mj. v rozhodování, jaké zdravotní služby mu mají být poskytnuty, lze sotva představit.
15. Žalovaný navrhnul zamítnutí žaloby.

IV. Replika žalobkyně

16. Žalobkyně v replice rozporuje tvrzení žalovaného, že byla poučena o povaze a důsledcích zákroku. Z informovaného souhlasu nevyplývá, že by byla žalobkyně poučena o tom, že již nikdy nebude moci mít děti. Žalobkyně má za to, že ústní rozhovor lékaře s pacientem je na místě zaznamenat písemně, aby bylo zřejmé, o čem byl pacient ze strany lékaře poučen.
17. Žalobkyně nesouhlasí ani s tím, že nemohla být uvedena v omyl při rozpoznávání významu termínů miniinterupce a sterilizace. Jedná se o odborné termíny z cizího jazyka a vzhledem k tomu, že žalobkyně není odborníkem v oboru lékařství, neexistuje rozumný předpoklad,

že je s jejich významem obeznána. Žalobkyně proto mohla jejich význam zaměnit a v dobré víře se domnívat, že veškeré úkony stále probíhají v rámci vyšetření, kvůli kterému byla do nemocnice odeslána.

18. Závěrem žalobkyně dodává, že ani v žádosti o sterilizaci není uvedeno, že již další děti nechce, což potvrzuje, že o důsledcích zákroku nevěděla.

V. Posouzení věci Městským soudem v Praze

19. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, a jedná se o žalobu přípustnou, splňující všechny formální náležitosti na ni kladené. Napadené rozhodnutí soud přezkoumal na základě skutkového a právního stavu v době vydání rozhodnutí a v mezích uplatněných žalobních bodů [§ 75 odst. 1 a 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)], jakož i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlížet z úřední povinnosti, a dospěl k závěru, že žaloba **je důvodná**.
20. Podle § 2 zákona č. 297/2021 Sb. *oprávněnou osobou je fyzická osoba, která se podrobila v období od 1. července 1966 do 31. března 2012 (dále jen „rozhodné období“) ve zdravotnickém zařízení na území, které je součástí území České republiky, sterilizaci v rozporu s právem.*
21. Podle § 3 odst. 1 zákona č. 297/2021 Sb. *sterilizací v rozporu s právem se pro účely tohoto zákona rozumí zdravotní výkon zabraňující plodnosti, k jehož provedení oprávněná osoba neudělila souhlas, nebo souhlas udělila při takovém porušení právních předpisů upravujících v rozhodném období provedení zdravotního výkonu zabraňujícího plodnosti anebo za takových okolností, jež vylučují nebo vážně narušují svobodu a prostotu omylu uděleného souhlasu.*
22. Podle § 3 odst. 2 zákona č. 297/2021 Sb. *Porušením právních předpisů a okolnostmi podle odstavce 1 se rozumí zejména působení na oprávněnou osobou v podobě jakéhokoli nátlaku, donucení či přesvědčování, aby se zdravotnímu výkonu zabraňujícímu plodnosti podrobila, jakož i skutečnost, že oprávněná osoba nebyla srozumitelným způsobem a v dostatečném rozsahu informována o svém zdravotním stavu a o účelu, povaze, předpokládaném přínosu, možných důsledcích a rizicích navrhovaného zdravotního výkonu a o jiných možnostech řešení zdravotního stavu, jejich vhodnosti, přínosech a rizicích.*
23. Podle § 23 odst. 1 věty první zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, *zdravotnický pracovník způsobilý k výkonu příslušného zdravotnického povolání informuje pacienta (...) o účelu a povaze poskytované zdravotní péče a každého vyšetřovacího nebo léčebného výkonu, jakož i o jeho důsledcích, alternativách a rizicích.*
24. Podle § 27 zákona o péči o zdraví lidu *sterilizace se smí provést jen se souhlasem nebo na vlastní žádost osoby, u níž má být sterilizace provedena, a to za podmínek stanovených ministerstvem zdravotnictví.*
25. Konkrétní podmínky pro provedení sterilizace obsahovala v rozhodné době směrnice Ministerstva zdravotnictví České socialistické republiky č. 1/1972, o provádění sterilizace (dále jen „**směrnice**“). Dle § 11 věty druhé této směrnice *před zákonem podepíše osoba, u níž má být sterilizace provedena, popřípadě její zákonný zástupce (opatrovník), prohlášení, že s provedením sterilizace souhlasí a že bere na vědomí písemné poučení o tom, do jaké míry je sterilizační zákrok reparaibilní.*
26. V projednávaném případě byla žalobkyně do zdravotnického zařízení přijata na základě indikace jejího gynekologa k vyloučení mimoděložního těhotenství (dle žádanky, jež je součástí zdravotní dokumentace), žádost o provedení sterilizace v ní není zmíněna. Ze

zdravotní dokumentace plyne, že vyšetřením v nemocnici bylo zjištěno nitroděložní těhotenství žalobkyně, dále je zaznamenáno, že žalobkyně si přeje miniinterupci a žádá sterilizaci. Zdravotní dokumentace obsahuje žádost o umělé přerušení těhotenství a doklad o zaplacení placeného gynekologického výkonu (miniinterupce). O projevu vůle žalobkyně stran provedení miniinterupce není sporu.

27. Součástí zdravotní dokumentace je také žádost o provedení sterilizace. Mezi účastníky řízení není sporné, že žádost o provedení sterilizace nevyplnila žalobkyně sama, nýbrž byla předvyplněna jinou osobou; žalobkyně ji pouze podepsala. Jak správně uvádí žalovaný, skutečnost, že žádost nebyla žalobkyní vlastnoručně sepsána, sama o sobě nezpůsobuje nezákonnost takové žádosti. Podpis žalobkyně na žádosti však taktéž bez dalšího neznámá, že by sterilizace proběhla v souladu s tehdy platnými právními předpisy. Žádost pacientky je pouze jednou z podmínek, které musely být k zákonnému provedení sterilizace naplněny. Nadto pokud žalobkyně listinu sama nevyplnila, lze si s vyšší mírou pravděpodobnosti představit, že nebyla s obsahem dané listiny seznámena a mohlo tak dojít k omylu ohledně obsahu podepisované listiny, jak tvrdí, zejména měla-li v nemocnici podstoupit (také) jiný zákrok. K okolnostem podpisu uvedené listiny (zejména kdy, kde a za jakých okolností se tak se rámci hospitalizace žalobkyně stalo) však žalobkyně nic dalšího neuvedla a ani žalovaný je dále nezjišťoval.
28. Pro splnění podmínky vyžadované § 27 zákona o péči o zdraví lidu, tedy provedení sterilizace se souhlasem či na žádost pacienta, které se z výše uvedeného jeví za stávajícího obsahu správního spisu jako nejasné, je dle městského soudu rozhodná také okolnost řádného poučení pacientky ze strany lékaře o charakteru zákroku, jak to vyžaduje § 23 zákona o péči o zdraví lidu. Pokud by ze zdravotní dokumentace vyplývalo, že žalobkyně byla seznámena s obsahem a povahou zákroku (přičemž takové poučení by sama podepsala), nebylo by dle soudu možné dovozovat, že žádost o provedení sterilizace podepsala v omylu. Soud se proto zaměřil na další obsah zdravotní dokumentace žalobkyně, která je součástí správního spisu.
29. Součástí zdravotní dokumentace je dále Informovaný souhlas pacienta s podáním anestezie, Souhlas s poskytováním ústavní péče a Informovaný souhlas pacienta s poskytnutím zdravotní péče.
30. Obsahem tohoto posledně uvedeného informovaného souhlasu je předtištěný text s následujícím zněním: *Dnešního dne jsem byl/a lékařem (jiným zdravotnickým pracovníkem) poučen/a o zdravotním výkonu, který mi následuje mezera do které má být dopsáno označení výkonu, v případě žalobkyně je uvedeno: evakuace – odstranění obsahu dutiny děložní, laparoskopie – podvaz obou vejcovodů*, na dalším řádku je uvedeno: *poučena o nezvratnosti zákroku*. Následuje pokračování předtištěného textu, ve kterém pacient prohlašuje a potvrzuje svým podpisem, že jej lékař podrobně informoval o plánovaných postupech při léčbě, o možných variantách řešení i alternativních možnostech a postupech a bylo mu umožněno zvolit si z několika možností léčby. Dále je uvedeno, že lékař pacientovi poskytl údaje o účelu zdravotního výkonu a tom, jak bude probíhat, vysvětlil možná rizika a důsledky. Pacient prohlašuje, že byl informován o předpokládaném prospěchu léčby, jednotlivých léčebných a vyšetřovacích výkonech a jejich významu pro jeho zdravotní stav. Taktéž byl poučen o omezení v obvyklém způsobu života a v pracovní schopnosti po provedení příslušného výkonu, lze-li takové omezení předpokládat. Pacient potvrzuje, že měl možnost klást lékaři otázky, na které mu řádně odpověděl. Pacient prohlašuje, že uvedenému poučení plně porozuměl, nemá další otázky a výslovně souhlasí s provedením

výkonu tak, jak mu byl navržen. Dále pacient činí prohlášení pro případ neočekávaných komplikací a zákroků nutných pro záchranu života a zdraví.

31. Jakkoliv se lze ztotožnit s žalovaným, že poučení lékařem o povaze zdravotnického zákroku může být provedeno ústně, obsah tohoto poučení, které bylo v nyní řešené věci poskytnuto žalobkyni, žalovaný ve správním řízení nezjistil ani k jeho zjištění neučinil žádné kroky. Vyšel pouze z listiny nazvané Informovaný souhlas pacienta s poskytnutím zdravotní péče, ze které však nelze bez dalšího obsah rozhovoru mezi žalobkyní a lékařem (proběhl-li, neboť žalobkyně tvrdí, že o povaze a následcích sterilizace poučena nebyla a domnívala se, že podepisuje dokumenty související s žádostí o provedení miniinterupce) zjistit. Obecný předtištěný text nesvědčí o obsahu skutečného poučení, které žalobkyni mělo být lékařem dáno a už vůbec jej nemůže nahradit.
32. V informovaném souhlasu, který žalobkyně podepsala, není konkrétně slovo sterilizace vůbec uvedeno. Není přitom vyloučeno, že pod odbornými pojmy jako evakuace a laparoskopie (ani je-li zákrok uveden česky jako podvaz vaječníků) si průměrný pacient, který nemá odborné vzdělání, nepředstaví, o jaký zákrok se jedná, resp. co je jeho důsledkem. Také zmínka o poučení o nezvratnosti zákroku není nijak konkretizována ve vztahu k nemožnosti dalšího přirozeného početí dítěte. I umělé přerušování těhotenství, o něž žalobkyně žádala, je ze své povahy zákrokem nezvratným.
33. Je možné, že žalobkyně byla ústně lékařem či jiným zdravotnickým pracovníkem poučena konkrétně o obsahu všech zákroků, které měla podstoupit, způsobu jejich výkonu, jejich důsledcích i rizicích. Jak již soud uvedl výše, obsah tohoto poučení však z informovaného souhlasu, jež je součástí zdravotní dokumentace, nevyplývá a o skutečném obsahu poučení tak nelze na základě dostupných listin učinit dostatečně podložený úsudek. Je tomu tak zejména za situace, kdy skutkový děj, který žalovaný z tohoto dokumentu dovozuje, žalobkyně zpochybňuje, přičemž její námitky se v kontextu zachycených informací nejeví být přinejmenším na první pohled zcela bezpředmětné.
34. V tomto ohledu je třeba připomenout, že řízení o žádosti o poskytnutí jednorázové peněžní částky osobám sterilizovaným v rozporu s právem je svou povahou řízením o žádosti ve smyslu § 44 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, a je tedy ovládáno zásadou dispozitivní, která předpokládá jistou aktivní účast žadatele. Tím však není vyloučena zásada materiální pravdy, která je jednou z vědních zásad, na nichž je správní řízení postaveno. Skutečnost, že žalobkyně byla v souladu s § 52 správního řádu povinna označit důkazy na podporu svého tvrzení, tak nevylučuje povinnost správního orgánu zjistit skutkový stav věci, o němž nejsou důvodně pochybnosti (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2014, č. j. 3 Ads 91/2013-47, a ze dne 18. 3. 2015, č. j. 3 Ads 112/2014-31). V souladu se zásadou materiální pravdy je povinností správního orgánu z vlastní iniciativy a vlastními prostředky objasňovat sporné, pochybné nebo zpochybněné skutečnosti (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 11. 2003, č. j. 6 A 114/2000-36).
35. Soud také zdůrazňuje, že přijetí právní úpravy umožňující uplatnit nárok na odškodnění za nezákonně provedenou sterilizaci je důsledkem selhání státu, který v minulosti nebyl schopen ochránit ženy před situacemi, v nichž musely čelit nátlaku na svobodu svého rozhodování stran (ne)provedení sterilizace. Zákon č. 297/2021 Sb. tak představuje normotvorné vyrovnání se státu s jeho předchozími pochybeními, které vedly k razantnímu zásahu do základních práv žen, u kterých byla provedena sterilizace bez informovaného souhlasu. Prostředek nápravy státu se však nenaplnuje pouze zákonnou kodifikací, nýbrž i

samotnou aplikací na jednotlivé případy příslušnými správními orgány. Požadavek na efektivní prostředek nápravy by přitom nebyl naplněn, pokud by žalovaný správní orgán formalisticky lpěl na prokázání nelegality dotyčné sterilizace. Správní orgány musí v těchto případech ve větší míře aplikovat zásadu vstřícnosti a řádného poučení účastníků správního řízení (viz např. rozsudek zdejšího soudu ze dne 13. 12. 2023, č. j. 8 Ad 6/2023-33).

36. Bez ohledu na výše uvedené je však zcela zřejmé, že informovaný souhlas, který žalobkyně podepsala (jiné poučení stran výkonu sterilizace zdravotní dokumentace neobsahuje a žádný z účastníků řízení ani netvrdí opak), nevyhovuje požadavkům, které na poučení osoby, jež má sterilizaci podstoupit, klade § 11 směrnice. Ve vztahu k zákonu o péči o zdraví lidu se jedná o speciální ustanovení, které vyžaduje podpis prohlášení, že pacient s provedením sterilizace souhlasí a že bere na vědomí písemné poučení o tom, do jaké míry je sterilizační zákrok reparaibilní. Z uvedeného vyplývá, že nepostačí pouze pacienta ústně poučit o důsledcích sterilizace a toto poučení stvrdit podpisem listiny, která uvádí, že pacient byl o této skutečnosti poučen (jako je tomu u informovaného souhlasu, jež je součástí zdravotní dokumentace žalobkyně v nynější věci, v němž je použita formule „*poučena o nezvratnosti zákroku*“, ačkoliv jak bylo výše uvedeno, obsah ústního poučení je mezi stranami sporný). Na poučení o nezvratnosti zákroku sterilizace jsou stran jeho formy kladeny vyšší požadavky. Toto poučení musí být předloženo pacientovi v písemné formě a pacient musí být s jeho obsahem před výkonem seznámen, což stvrzuje svým podpisem. To se v nyní přezkoumávaném případě nestalo, resp. ze shromážděných podkladů to nevyplývá.
37. Uzavřel-li tedy žalovaný na základě zdravotní dokumentace, že pro provedení sterilizace u žalobkyně byly splněny všechny zákonné podmínky, nemá tento závěr oporu ve spisovém materiálu, ze kterého při svém hodnocení vycházel. Jako důkazní prostředky způsobilé k prokázání skutkového stavu se jeví zejména výsledky zúčastněných osob. Tyto důkazní prostředky mohla v průběhu správního řízení žalobkyně navrhnout; jak ovšem bylo výše uvedeno, pokud se tak nestalo, žalovaný nemůže rezignovat na zjištění skutkového stavu, který je v projednávaném případě zjevně neúplný, a rozhodnout v rozporu se zásadou materiální pravdy.
38. Pouze pokud by žalovaný v dalším řízení po doplnění dokazování a objasnění skutkového stavu zjistil, že žalobkyně byla skutečně o povaze a důsledcích zákroku dostatečně ústně poučena takovým způsobem, že nemohlo být pochyb o svobodě a prostotě omylu jejího projevu vůle, bylo by možno uzavřít, že výše uvedená nezákonnost spočívající v absenci písemného poučení o nezvratnosti zákroku nezakládá takové porušení právních předpisů, které by dle § 3 zákona č. 297/2021 Sb. odůvodňovalo vyhovění žádosti žalobkyně o poskytnutí kompenzace. Za současné situace však správní spis oporu pro tento závěr neposkytuje. Naopak, ze zdravotní dokumentace, tak jak z ní dosud vycházel žalovaný, vyplývá, že zákonné podmínky pro provedení sterilizace splněny nebyly. Pokud by tedy nedošlo k doplnění podkladů pro rozhodnutí a objasnění skutkového stavu dle výše uvedených závěrů, bylo by nutno učinit závěr o protiprávnosti provedené sterilizace.

VI. Závěr a náklady řízení

39. Na základě shora uvedených skutečností shledal soud žalobu důvodnou, a napadené rozhodnutí proto podle § 78 odst. 1 ve spojení s § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. zrušil. Nepřistoupil přitom rovnou i ke zrušení prvostupňového rozhodnutí (§ 78 odst. 3 s. ř. s.) a ponechal na úvaze žalovaného, zda-li bude možné vytýkané nedostatky napravit v rámci rozkladového řízení. Zároveň soud v souladu s § 78 odst. 4 s. ř. s. rozhodl o vrácení věci zpět

k dalšímu řízení, v němž bude žalovaný shora vyjádřeným právním názorem soudu vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

40. Vzhledem k tomu, že soud zrušil rozhodnutí žalovaného pro vadu spočívající v tom, že skutkový stav, který vzal žalovaný za základ pro rozhodnutí, nemá oporu ve spisovém materiálu, rozhodl bez jednání, jak mu to umožňuje § 76 odst. 1 s. ř. s.
41. Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s., podle kterého má úspěšný účastník řízení právo na náhradu nákladů. Toto soudní řízení je osvobozeno od soudního poplatku [§ 11 odst. 1 písm. n) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích], úspěšné žalobkyni tak náleží pouze náhrada nákladů právního zastoupení. Náklady žalobkyně proto spočívají pouze v odměně jejího zástupce za 3 úkony právní služby [§ 11 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., Ministerstva spravedlnosti o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), tj. převzetí zastoupení, sepsání žaloby a repliky k vyjádření žalovaného] v částce 3 100 Kč za jeden úkon, celkem 9 300 Kč [§ 7, § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu] a náhradě hotových výdajů za 3 úkony v částce 300 Kč za jeden úkon, celkem 900 Kč (§ 13 odst. 4 téže vyhlášky). Zástupce žalobkyně soudu doložil, že je plátcem DPH, proto se částka nákladů právního zastoupení dále zvyšuje o hodnotu příslušné sazby (2 142 Kč).
42. Žalovaný je tedy povinen zaplatit žalobkyni k rukám jejího zástupce částku 12 342 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 14. května 2024

Mgr. Martin Lachmann
předseda senátu